

Ghid Focus Grup 5

CJRAE/CMBRAE, ISJ/ISMB, DGASPC

Directori de școli de masă și speciale

Focus Grupul se va desfășura online, organizat sub formă de webinar, prin intermediul unei platforme comun agreeate cu participanții (ex. platforma Zoom). Participanții vor fi invitați să se logheze cu aproximativ 5 minute înainte de ora stabilită pentru începerea propriu-zisă a focus-grupului, pentru a asigura începerea la timp a discuției. Focus grupul va dura 80-90 de minute și va avea următoarea structură.

I. **Introducere – prezentarea echipei și scopului întâlnirii (5 minute)**

Introducerea va fi făcută de moderator. Se vor furniza detalii cu privire la tema și obiectivele proiectului, scopul focus grupului, așteptările în urma focus grupului. Se va cere permisiunea pentru înregistrarea focus grupului. În cadrul introducerii se vor prezenta regulile discuției.

Text orientativ introducere:

”Bună ziua! Numele meu este ..... și moderez această discuție, alături de mine se află colegii din echipa de cercetare. Vă mulțumim pentru amabilitatea de a participa la studiul ”Analiza incluziunii copiilor cu dizabilități și/sau CES în educație”, implementat de UNICEF România, în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării. Studiul își propune să analizeze barierele sistemice care afectează participarea la educație și succesul școlar al copiilor cu dizabilități și/sau CES, în scopul fundamentării măsurilor de politică publică în domeniul educației incluzive. Pentru a afla care sunt opiniile dvs. cu privire la subiectul abordat vă invităm la o discuție pe acest subiect. Nu există păreri bune sau păreri proaste. Nu suntem împreună pentru a ne influența, ci pentru a ne împărtăși opiniile și experiența profesională și de viață. Pentru facilitarea prelucrării datelor, vă rugăm să ne respectăm ca vorbitori și să luăm cuvântul pe rând, pentru a nu suprapune ceea ce dorim să spunem peste antevorbitori. Discuția noastră va dura aproximativ 80-90 de minute.

Vă cerem permisiunea să înregistrăm discuția noastră pentru a ne putea focaliza atenția asupra interacțiunii directe cu dumneavoastră. Vă asigurăm că discuția noastră este confidențială, lucrurile pe care le vom discuta aici le vom folosi doar pentru a extrage concluzii relevante, alte persoane în afara participanților și experților din echipa proiectului neavând acces la această înregistrare. În situația în care unele opinii vor fi citate în studiu, numele celor care le-au exprimat nu vor fi menționate, astfel încât nimeni nu va ști numele persoanei care a făcut o anumită afirmație.”

II. **Prezentarea participanților (5 minute)**

Nume și prenume, instituția pe care o reprezintă, ani de experiență în învățământ / în funcția de director.

Text orientativ: *în următoarele minute vă rugăm pe fiecare să vă prezentați succint, spunându-ne ceea ce considerați că este relevant despre dvs. din perspectiva subiectului discuției noastre.*

III. Derularea focus grupului. Teme de discuție – listă orientativă

Tema centrală 1. Înscrierea și participarea persoanelor cu dizabilități și/ sau CES în sistemul de învățământ din România (15 minute)

1.1. Ce probleme întâmpină copilul cu CES și/sau dizabilități în înscrierea la școlile din județul dvs., respectiv în școala dvs.?

Ex: obținerea certificatelor, repartizarea în clase speciale, locuri limitate în școli speciale, reactivitatea părinților fără copii cu nevoie speciale, dificultăți în comunicarea cu părinții copiilor cu CES și/sau dizabilități; momentul identificării situației de CES și/sau dizabilități (înainte de a intra la școală, în momentul înscrierii) etc.

1.2. Ce probleme întâmpină copilul în participarea la educație în școala dvs./școlile din județul dvs.? Lipsa resurselor (umane, specializate, tehnice, materiale, educaționale), colaborarea cu autoritățile locale, cu ONG-urile cu furnizori, posibilitățile reale de continuare a studiilor spre niveluri superioare de educație

1.3. Ce nevoi de sprijin au școlile, profesorii, părinții copiilor cu CES și/sau dizabilități?

1.4. Care este modalitatea prin care vă asigurați că toți copiii din județ / din UAT participă la educație adecvată conform nevoilor lor educaționale și nu rămân în afara sistemului educațional?

1.5. Cine sunt cei mai importanți actori în acest proces, în opinia dvs., și de ce? Oferiți exemple concrete din colaborarea școlii dvs/ școlilor pe care le cunoașteți cu alți actori instituționali!

Ex: evaluări periodice, date încrucișate, colaborări interinstituționale pentru evaluarea de necesar de resurse, alte mijloace?

Tema centrală 2. Care sunt instrumentele de sprijin educațional existente și nevoile personalului școlar? (15 minute)

2.1. Ce instrumente de învățare și servicii de sprijin utilizează personalul școlar din județul dvs./ școala dvs. pentru copiii CES și/sau dizabilități, în procesul de învățare?

Ex: a) Instrumente digitale (aplicații educaționale specializate),

b) Instrumente pedagogice fișe de lucru adaptate, jocuri educative multi-senzoriale, materiale vizuale de sprijin

c) Intervenții profesionale complementare (Logopedie, terapie asistate, psihopedagogie specială, kinetoterapie, art-terapie, meloterapie);

d) suport complementar (sesiuni de asistență psihopedagogică); cadru didactic de sprijin/itinerant, asistent personal/facilitator, terapie în centru CSEI

2.2. Sunt suficiente instrumentele existente? Argumentați!

2.3. Ce alte instrumente de învățare și servicii sunt necesare pentru a sprijini copiii cu CES și/sau dizabilități din școală, în procesul de învățare?

2.4. Ce sprijin oferă instituția dvs. (CJRAE/CMBRAE, ISJ/ISMB, DGASPC) pentru echipele manageriale/profesorii care lucrează cu elevi cu CES și/sau dizabilități (ex. resurse, ghiduri, formare etc.)?

2.5. Copiii cu CES/dizabilități cu care lucreți/din școlile dvs. înregistrează progres școlar (în plan cognitiv, emoțional, de socializare, de pregătire pentru viața independentă)? Care dintre factorii școlari îi sprijină cel mai mult în acest sens (PSI/PIP/adaptarea curriculară, metodele profesorilor, colaborarea cu colegii, terapiile specifice etc.)? Au experiențe de corigență, repetenție, (risc de) abandon școlar?

Tema centrală 3. Care sunt tehnologiile asistive existente și necesare? (15 minute)

3.1. Ce tehnologii de asistență în educație utilizează copiii cu CES și/sau dizabilități din școlile din județul dvs./școala dvs.?

Ex: a) tehnologii pentru comunicare (CAA-Comunicare alternativă și Augmentativă): dispozitive cu ieșire vocală, aplicații mobile de comunicare, sisteme PECS;

b) tehnologii pentru dificultăți de învățare: cititoare de ecran, soft de citire și scriere automată, tehnologii OCR (recunoaștere optică a caracterelor)

c) tehnologii pentru dizabilități motorii: comutatoare adaptate, tastaturi alternative, trackball, eye-tracking;

d) tehnologii pentru deficiențe de vedere: Braille electronic, cititoare portabile, soft de mărire a ecranului

e) tehnologii pentru deficiențe de auz: sistem FM, aplicații de voce, aplicații de transcriere;

f) tehnologii pentru TSA, ADHD și tulburări de comportament: planificare vizuală, aplicații pentru dezvoltarea emoțiilor și rutinelor, dispozitive de monitorizare a atenției și stresului

3.2. Cine asigură aceste tehnologii (școala/ONG-uri, familia etc.)? Sunt acestea gratuite, contra cost? Care este rolul instituției dvs. în asigurarea accesului elevilor cu CES și/sau dizabilități la aceste tehnologii asistive?

3.3. Ce tehnologii de asistență în educație sunt necesare în școlile din județ? Ați făcut demersuri în acest sens? Detaliați!

Tema centrală 4. Recomandări pentru consolidarea capacităților și integrarea de noi instrumente și tehnologii (15 minute)

4.1. Cum credeți că poate fi consolidată capacitatea școlii (de masă/speciale) de a optimiza incluziunea copiilor cu CES și/sau dizabilități (inclusiv integrarea în școli de noi instrumente și tehnologii pentru copiii cu CES și/sau dizabilități)?

Ex: formarea și profesionalizarea cadrelor didactice și a echipelor manageriale; asigurarea de personal de sprijin suficient; Dotarea școlilor cu infrastructură tehnologică adaptată; Integrarea tehnologiilor în curriculumul școlar și planificarea educațională;

Crearea de parteneriate și rețele de sprijin; Politici și reglementări clare la nivel național

Sensibilizare și implicare a comunității;

Evaluare și monitorizare constantă

4.2. Care sunt, în opinia dvs. măsurile urgente?

4.3. Cum poate ISJ/ISMB, CJRAE/CMBRAE să sprijine acest proces?

Tema centrală 5. Recomandări privind legislația secundară pentru consolidarea incluziunii persoanelor cu dizabilități/ specializări educaționale speciale, conform noii legi a învățământului preuniversitar nr. 198/2023 (15 minute)

5.1. Ce trebuie schimbat/ îmbunătățit la nivelul legislației pentru o mai bună incluziune a copiilor cu CES și/sau dizabilități în educație? Vă rugăm să faceți referire la normele și metodologiile privind incluziunea copiilor cu CES și/sau dizabilități pe care le utilizați la nivelul de sistem / cele prevăzute de noua lege a învățământului preuniversitar nr. 198/2025.

5.2. Ce alte nevoi de schimbare la nivel național credeți că sunt necesare?

Ex: Formarea inițială și continuă a profesorilor în educație incluzivă

Obligatoriu în curricula universităților pedagogice – cursuri despre: tipuri de CES și/sau dizabilități abilități, metode de predare diferențiată, utilizarea tehnologiilor asistive. Programe gratuite și recurente pentru formare continuă a profesorilor și directorilor

5.3. Care este opinia dvs. cu privire la alocarea de locuri speciale pentru copiii cu CES și/sau dizabilități la liceu, respectiv la universitate? (ex. asigură oportunități egale sau conduce la discriminare etc.)? Cunoașteți practici deficitare cu privire la acest aspect?

5.4. Aveți alte sugestii sau experiențe legate de incluziunea copiilor cu CES și/sau dizabilități pe care doriți să le împărtășiți?

Completări / comentarii la intervențiile anterioare (5 minute)

Se va solicita fiecărui participant să adreseze comentarii pe baza temelor de discuție și să prezinte alte teme de discuție suplimentare.

Concluzii / rezumatul discuțiilor (5 minute)

Vor fi prezentate principalele concluzii rezultate în urma discuției și vor fi validate cu participanții.

IV. Încheiere

Moderatorul va adresa mulțumiri fiecărui participant.

Text orientativ: *Vă mulțumim foarte mult pentru timpul acordat și pentru sugestiile făcute. Suntem convinși că ele vor contribui la aprofundarea înțelegerii procesului, având un rol important în cadrul proiectului.*

*Notă: alocările de timp pentru fiecare etapă sunt orientative. Moderatorul va decide schimbarea dinamicii, în funcție de modul în care vor decurge discuțiile.

Recomandări pentru moderator / moderatoare.

Moderatorul va avea grijă maximă la:

- Conducerea efectivă a discuției, capacitatea fiecărui vorbitor și menționarea numelui fiecărui participant atunci când ia cuvântul.
- Timpul alocat fiecărui vorbitor și timpul total de derulare
- Validarea listei finale de propuneri / concluzii
- Acuratețea consemnării propunerilor și buna funcționare a aparatelor de înregistrare
- Crearea unei atmosfere de discuție plăcute și relaxante.